

ITINERARIS INTERIORS

AMB TEXTOS DE

Pablo d'Ors

Ruth Galve

Ricardo Pinilla

Cristina Álvarez Puerto

Luis López

Ramon Maria Nogués

Lluís Ylla (ed.)

AMB SIS IL·LUSTRACIONS DE

Cristina Álvarez Puerto

FRAGMENTA EDITORIAL

ÍNDEX

Publicat per	FRAGMENTA EDITORIAL Plaça del Nord, 4 08024 Barcelona www.fragmenta.cat fragmenta@fragmenta.cat
Col·lecció	ASSAIG, 53
Primera edició	JUNY DEL 2019
Direcció editorial	IGNASI MORETA
Producció editorial	ELISENDA SEVILLA I ALTÉS
Il·lustracions i imatge de la coberta	CRISTINA ÁLVAREZ PUERTO
Traducció del castellà	ELOY VILLALÓN
Impressió i relligat	AGPOGRAF, S. A.
© 2019	LLUÍS YLLA per l'edició dels textos
© 2019	PABLO D'ORS, RUTH GALVE, RICARDO PINILLA, CRISTINA ÁLVAREZ PUERTO, LUIS LÓPEZ, RAMON MARIA NOGUÉS, LLUÍS YLLA pels textos respectius
© 2019	FRAGMENTA EDITORIAL, S. L. U. per aquesta edició
Dipòsit legal	B. 13.663-2019
ISBN	978-84-17796-05-1

RESERVATS TOTS ELS DRETS

<i>Prefaci. Invitació a caminar</i>	7
SILENCI, <i>per Pablo d'Ors</i>	13
PARAULA, <i>per Ruth Galve</i>	27
SAVIESA, <i>per Ricardo Pinilla</i>	45
ART, <i>per Cristina Álvarez Puerto</i>	59
CORPORALITAT, <i>per Luis López</i>	75
CIÈNCIA, <i>per Ramon Maria Nogués</i>	89
ESPAI I TEMPS, <i>per Lluís Ylla</i>	103
<i>Epíleg. Meditació sobre uns versos de León Felipe</i>	119
<i>Sobre les il·lustracions</i>	124

PREFACI

INVITACIÓ A CAMINAR

CAMINS...

El silenci m'havia apropat al Pablo.

Trobar la Ruth va ser redescobrir la paraula.

Ens vam fer preguntes amb el Ricardo.

Vaig sentir la Cristina recitar les seves poesies.

Passejarem vora la mar amb el Luis.

Contemplarem la vida amb el Ramon Maria.

Vaig habitar en l'espai i en el temps.

Vaig posar-me a caminar buscant recórrer espais interiors i de seguida em vaig adonar que s'obrien molts camins. La seguretat del que és simple, la comoditat del que és conegut, s'allunyen veloçment per poc que un s'obri al vent que més bufa en un moment determinat. Perquè canvien els vents i el mateix paisatge és distint al pas de les hores i de la llum. En un racó apareixen nous camins i bons consells proposen altres rutes. Però, al

cap i a la fi, cadascú té el «seu» camí, el seu camí propi i singular que només ell està preparat per recórrer i que només li correspon a ell. Camí fet d'etapes: algunes solitàries, d'altres en companyia. Algunes vegades se segueixen rutes àmplies, altres vegades un s'aventura per viaranys, i altres desfà el camí que prometia ser feliç. Moments plaents, contemplacions precioses, pendents amables. No manquen les etapes dures, realment dures, com per desistir definitivament. Continuar de vegades és un miracle. La paraula *èxit* no es troba per aquests camins. Hem caminat, hem viscut. En arribar, un sent el goig de la meta assolida, la riquesa que li queda impregnada, i s'adona del que de si mateix ha quedat a la ruta. Camí que no ens és donat, que «se hace al andar», com deia el poeta. Oberts a tots els vents, recorrem camins diferents, avancem i retrocedim i descobrim nous contorns allà per on ja havíem passat. Cadascú té el seu propi camí. Cadascú ha de caminar el seu camí en la seva geografia interior.

Però ¿per què no ens quedem en l'aparent encant —o en la servitud— del que és quotidià?

Sabem que, amb l'edat, indefectiblement, el camí de vegades esdevé adust, insípid. Ens sabem fràgils, contradictoris. ¿Per què no tornem, per què no deixem el món interior en un guaret prolongat? ¿Per què no

som vagabunds que segueixen promeses fàcils? Veus interiors i consells que se senten hi conviden. Altres veus i altres consells ens insisteixen que potser seria bo cuidar aquests espais interiors per si esdevinguessin plana fèrtil o prat. Caminar, decidit i calmós, cap a un *on* sentit.

Vaig posar-me a caminar i molt aviat em vaig adonar que eren molts els caminants que cercaven el que és bell, verdader, just, des de la seva sensibilitat particular. Quan coincidia fent camí al seu costat, amb alguns la salutació cortesa donava lloc a un diàleg quiet, el que permet el pas del caminant. El temps, la distància, el calçat, d'on vens, on desitges arribar... sempre un diàleg entre persones, encara que es parli de coses. I aquest conversar esdevenia companyia i, quan ens separàvem un tram més endavant, sentia que havia après. Que una part d'ells seguia amb mi. I que potser una part de mi caminaria amb ells. Mestres caminants, un privilegi del camí.

En el caminar propi i únic, un aprèn de si mateix, però sobretot aprèn dels altres. Vaig conèixer persones que sabien fer la seva ruta. Coneixien els seus camins i s'havien convertit en artesans hàbils i amants del seu camí. Perquè, al llarg de la vida, per atzar o per necessitat, la persona que s'hi disposa va cisellant quelcom molt únic, molt propi.

Alhora, a mesura que un es fa més u amb la seva singularitat, se'n desprèn, com si es convertís en una cosa natural. Com el ballarí que balla com si no ballés, el poeta que rima com si no rimés, el pagès que llaura com si no llaurés i el caminant que camina com si no caminés. Com si, malgrat el cansament, sorprenentment, el cos caminés més lleuger.

Retornant a un amic, tot i no haver-lo conegut, Dag Hammarskjöld, recordo que deia que el viatge més llarg és el viatge cap al propi interior. Serà el més llarg dels viatges que cadascú farà. Perquè ja sigui que viatgem més o menys lluny, ja sigui que ens descobrim caminants, viatgers o pelegrins, tots anem passant, per camins de pols o asfaltats o sobre raïls o en l'aire. I avui podem afegir que també ens desplaçem per l'èter i les ones, com si sempre s'hagués viatjat d'aquesta manera. Tot i això, de nou, sigui quin sigui el mitjà de transport, el viatge més llarg és el viatge cap a un mateix.

Com a imatge, quedem-nos amb el viatge a peu, en el qual ens toca despullar-nos d'ocupacions i de possessions. Arrenquem a caminar quedant-nos amb el que som. I quan ens trobem amb altres viatgers intuïm aquesta igualtat i pobresa extrema que es dona quan tenim ben poc i res a fer. O només caminar. Però no es

tracta de retornar a ascesis, a exaltacions de la voluntat: aquesta invitació a caminar, que sabem exigent, és una invitació a viure, a sentir, a admirar, a estimar, verbs que alleugereixen la marxa.

Vaig posar-me a caminar perquè ho vaig aprendre d'altres buscadors del que és interior, que em van semblar gent de bon viure, és a dir, d'aquell tipus de gent que fa sentir que la vida val la pena i que és millor viure-la a fons i amb intensitat. Persones que entreveuen allò que és proper i allò que és llunyà. Cadascú escull qui col·loca en el seu altar de mestres caminants. Ajuden a caminar, coneixen el gust del seu camí. Cadascun d'ells t'anima a caminar d'una manera particular, a recórrer el terreny per rutes ben diferents. Vaig agrair que en aquesta època de pragmatisme i de solucions-recepta no em parlessin ni de mètodes ni de tècniques, sinó senzillament d'accents. Cadascú el seu accent. En qualsevol cas, aquest camí més llarg mereix ser recorregut amb el desig sentit o deixant-nos empènyer per un vent que ens porti al nostre lloc.

Cada caminant ha deixat algunes anotacions d'entre moltes altres que podrien escoltar-se fent camí al seu costat. Cadascú amb el seu accent, el seu accent únic i distint. Només al final del viatge vaig sentir que tot havia estat dit, tot havia estat accentuat, tot havia

estat callat. El Pablo, la Ruth, el Ricardo, la Cristina, el Luis, el Ramon Maria, havien estat els meus companys i mestres i em convidaven a anar més enllà de mi mateix i d'ells mateixos. M'animaven a fer el meu camí.

LLUÍS YLLA

SILENCI
Pablo d'Ors

EL SILENCI M'HAVIA apropat al Pablo. Li vaig preguntar: ¿el silenci o la paraula?

La vida s'inicia tot sol i en silenci. Després venen el crit i el plor, com cantava León Felipe. Més endavant, la majoria dels camins els iniciem i acabem sols i callats, encara que hi hagi gent al nostre voltant. Per més que sapiguem com de bé va sovint avançar amb altres, en companyia. ¿Potser també els grups necessiten saber emmudir plegats?

L'espai, el temps i el silenci. Penso, recordo, imagino, i el silenci s'entretéixeix amb paraules i amb l'espai. No el contraposem a la paraula. Aquesta ressona en ell quan millor se sent i s'aprecia; quan els seus timbres ressonen i ens parlen d'ecos és quan es diu en el silenci.

Comencem amb la paraula silenciada un camí per endinsar-nos en el món interior. Amb calma, amb quietud, amb una pregunta molt tènue, tímida i alhora tremenda... o que s'aixeca gràvida al costat del llit d'un ferit, d'un malalt, d'un moribund. Sense res a dir i sense un jo que s'atreveixi a parlar.

Vaig conèixer el Pablo a causa del silenci, a causa de la seva cerca radical, que vaig sentir que simpatitzava amb la meua cerca potser menys definida. El que em va atreure especialment era la relació que establia entre ell i la cerca de felicitat, de veritat o de vida plena. Aquesta música callada està present en la narrativa del Pablo, encara que no parli d'ell. Silenci que travessa la paraula i obre a la Paraula, que el Pablo escriu en majúscula, des del seu compromís cristià.

Aquest callar acompanya també el caminar del Pablo, un caminar amb molts altres «silenciadors» en un món sovint sorollós. Asseguts abans o després del camí diari, creen espais de quietud i assossec amb els quals emplen la geografia.

¿És possible que neixi algun gran viatge, alguna gran aventura, algun gran projecte, alguna gran decisió... sense que s'hagi macerat en aquest lloc callat i en quietud? Escoltant el Pablo, el vers impactant de l'Evangelí de Joan, «al principi existia la Paraula», em suscita: sí, i la Paraula primera es va dir en un gran silenci.

Té sentit que aquest sigui el primer itinerari. Com si el silenci, amb la bona companyia que és per ell la soledat, constituís el lloc des del qual tots els itineraris han de partir, des del quotidià de quan ens llevem fins al de qualsevol acció prosaica o original que emprenguem. Silenci previ al dir, al fer, al reflexionar...

L. Y.

No calia buscar en el silenci,
sinó el silenci mateix.

El olvido de sí

L'única pregunta necessària: ¿qui soc jo?

Biografia del silencio

En intentar respondre, em vaig adonar que qualsevol atribut que posés a aquest «jo soc», qualsevol, passava a ser, ben mirat, escandalosament fals.

La millor definició de mi a què he arribat fins ara és «jo soc». Simplement.

Fer meditació és recrear-se i descansar en aquest «jo soc».

NOMÉS D'AIXÒ

El silenci no és l'absència de soroll,
sinó l'absència d'ego.

XAVIER MELLONI

¿De què depèn que un acte sigui viu? Del fet que ens hi posem en joc. ¿De què depèn que sempre ens posem en joc? Del fet que estiguem desperts. ¿De què depèn que estiguem desperts? De la pràctica del silenciament, només d'això.

¿Què significa viure espiritualment? Simplement, estar viu. En contra del que se sol pensar sobre les persones espirituals —que estan als núvols i viuen fora d'aquest món—, un home o una dona espiritual és precisament aquell o aquella que viu plenament immers en el que és real.

Quan sant Pau escriu: «Per mi la vida és Crist», no està afirmant que, entre totes les coses que té la vida, sigui per ell Crist la més important, sinó que justament diu que la vida, tota ella, la vida de veritat, el temps i l'espai en què existim, tot això és Crist, que s'identifica amb Ell, que és la mateixa cosa.